

פרשת תזריע תשע"ד

הרב ארי דוד קאהן
Israel Center
<http://Rabbiarikahn.com>

Rabbi Ari Kahn
Adk1010@gmail.com
<http://arikahn.blogspot.com>

1. ויקרא פרק יג, ד

(ד) וְאִם-בִּהְרֹתָ לְבַנָּה הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמְקָן אֵין-מֵרְאָה מִן-הָעוֹר וּשְׁעָרָה לֹא-הָפְךָ לְבָן וְהַסְּגִיר הִכְהֵן אֶת-הַנֶּגַע שְׁבַעַת יָמִים:

2. בראשית פרק ב, כא

(כא) וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל-הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מֵצִלְעוֹתָיו וַיִּסְגֹר בְּשָׂרָהּ תַחְתָּנָה:

3. בראשית פרק ז, טז

וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מְכֹל-בְּשָׂרָה בָּאוּ כְּאִשְׁרָךְ צִנְה אִתּוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹר ה' בְּעֵדוֹ:

4. בראשית פרק יט, ו

(ו) וַיֵּצֵא אֱלֹהִים לוֹט הַפְּתִיחָה וְהַדֵּלֶת סֹגֵר אַחֲרָיו:
(י) וַיִּשְׁלַחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת-יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת-לוֹט אֲלֵיהֶם הַבַּיְתָה וְאֶת-הַדֵּלֶת סֹגְרוּ:

5. שמות פרק יד, ג

(ג) וְאָמַר פְּרַעֲהַ לְבָנָי יִשְׂרָאֵל נִבְכִים הֵם בְּאַרְץ סֹגֵר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר:

6. שמות פרק כה, כה

(כה) וְעִשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת טַפַּח סָבִיב וְעִשִׂיתָ זֶרֶזְהָב לְמִסְגֶּרְתּוֹ סָבִיב:

7. רש"י ויקרא פרשת תזריע פרק יג פסוק ד

והסגיר - יסגירנו בבית אחד ולא יראה עד סוף השבוע, ויוכיחו סימנים עליו:

8. חזקוני ויקרא פרשת תזריע פרק יג פסוק ד

והסגיר הכהן ולסוף שבעת ימים יתבונן הכהן אם יהיה בו פשיון כי הרואה דבר תדיר הוא גדול מעט מעט אינו מתבונן בגדלותו כמו באותו שאינו רואה אלא לפרקים.

9. תהלים פרק עח פסוק נ

יִפְלֹס נְתִיב לְאֹפּוֹ לֹא-חֲשָׂה מִמּוֹת נַפְשָׁם וְחִיָּתָם לְדַבֵּר הַסְּגִיר:

10. מצודות ציון על תהילים פרק עח פסוק נ

הסגיר - ענין מסירה

11. דעת זקנים מבעלי התוספות ויקרא פרשת תזריע פרק יג פסוק ד

(ד) והסגיר. כי אז יכיר הפשיון כי אדם הרואה דבר תדיר בכל יום והוא גדל מעט מעט אינו מבחין בגדולו וגם נח המתין שבעת ימים בשליחות היונה כדי להבחין בחסרון המים וליכא למימר הכא שיעשה סימן סביב הנגע ויבחין בפשיון דשמא בעל הנגע ימחוק הסימן ויעשנו ברחוק כדי שיראה שלא פשה ויטהרנו אבל בנתק עושה סימן מן השער דכתב והתגלח לפי שהוא סימן שאינו יכול להזדייף:

12. הטור הארוך על ויקרא פרק יג פסוק ה

והנה הנגע עמד בעיניו. כתב הרמב"ן, רש"י פירש עמד בעיניו במראהו ובשיעורו הראשון וכמוהו, ועינו כעין הבדולח (במדבר יא, ז), אבל בתורת כהנים (לפסוק לז) שנינו, אין לי אלא בעין עצמו, בעין תלמידו מנין וכו', [תלמוד לומר ואם בעיני עמד (הנגע) [הנתק] (פסוק לז)]. משמע שקאי על עיני הכהן, שהנגע עמד על עומדו לפי מראה עיני הכהן, ובא ללמד כי לפי מראה עיני הכהן ישפוט הנגע בפשיון, ואין צריך למדוד הנגע, אבל א"א הרא"ש ז"לאומר, שצריך לעשות רושם סביבות הנגע, לסימן לראות אם יפשה, כי היכי דחזינן בנגעי הראש, שפירש בהן הפסוק (פסוק לג) שמגלח כל סביבין ומניח שערות סמוך לו סביבו, לראות אם יפשה, הוא הדין בשאר נגעים, והיינו הסגר דקרא, ודלא כפרש"י (בפסוק ד) שפירש שמסגירו בבית כל שבעה, שלא מצינו בכל מסכת נגעים שיסגירו בבית, וכן משמע לשון הפסוק (שם) שאומר, "והסגיר הנגע", דמשמע מקום הנגע, ואינו אומר "והסגיר הנגע"

13. הכתב והקבלה ויקרא פרשת תזריע פרק יג פסוק ד

והסגיר. יסגירו בבית אחד (רש"י), והטור כתב בשם אביו הרא"ש לא מצינו בכל מסכת נגעים שיסגירו בבית, וגם הפסוק אומר והסגיר הנגע דמשמע מקום הנגע מדלא קאמר הנגע, ופי' הוא שצריך לעשות רושם סביבת הנגע לראות אם פשה, כדחזינן בנגעי הראש שמבואר בקרא שמגלח כל סביביו ומניח שתי שערות סביב לו לראות אם יפשה, ה"ה בשאר נגעים והיינו הסגר דקרא, ונ"ל שאין דעת רש"י שיסגרו הכהן בבית וינעל הדלת אחריו, מדלא הוזכר נעילה, כבשופטים (גי כ"ג) ויסגור דלתות ונעל, ועוד דמבואר פי"ג דנגעים דמותר למצורע לכנוס לבהכ"נ, וגם בהסגר דבית המנוגע אינו מוכרח שצריכים להסגירו בנעילת דלת (עיין משנה למלך פי"ב מטומאת צרעת ה"ה), אבל הסגירה בבית אחד הוא סתימת דלת הבית, שישב בו בדד ולא תהיינה דלתות ביתו פתוחות לכל עובר ושב כדרך כל פתחי הבתים. והנה במרים לא היו צריכים לראות אם פשה, וכתוב ותסגר מרים... ובסוף השבוע בזה ובזה כסלע ואין ידוע באיזה מהן פשה; לדעת הרא"ש צריכים אנו לדחוק ולומר שנמחק משניהם רשימות הסיקרא שהסגיר בהם נגעים. והנה על והנגע עמד בעיניו פי' רמב"ן לפי מראית עיניו ישפוט בפשיון ואין צריך למדוד את הנגע, מבואר דעתו דלא כרא"ש. והרב המאירי בחדושו לפ"ק דמגילה במתני' אין בין מצורע מוסגר כתב, ראיתי לקצת גאונים בפי' הסגר שהוא הקפת הצרעת בסיקרא כדי לראות מתוכה אם יפשה ויצא לחוץ, והוא דעת הרא"ש. והדברים צריכים יישוב. וטענת הרא"ש שעל רש"י מדלא כתיב והסגיר את המנוגע נ"ל שאין זו טענה על רש"י, כי כמו שמכנין את האדם ע"פ מעשיו, שנקרא האיש בשם מרמה (שבתך בתוך מרמה) ע"ש פעולת מרמותיו, ונקרא האדם תפלה (ואני תפלה) ע"ש עסקו בתפלה, ככה נקרא האיש בשם נגע ע"ש הנגע המדובק בו (דער בעשאָדיגטע), וסמוכים לזה ממ"ש (לקמן י"ב) כל עור הנגע מראשו ועד רגליו, שפי' ע"כ עור האדם המנוגע, כי כסוי הצרעת הוא מראשו של אדם עד רגליו. והנה ממ"ש בשחין ומכוה והסגיר (לקמן כ"א כ"ו) ע"כ חוזר על המנוגע לא על הנגע, כי השחין והמכוה מדובר בקרא שם בלשון נקבה, ואם ההסגר חוזר עליהן כדעת הרא"ש, הול"ל והסגירה בלשון נקבה, אלא על כן כדעת רש"י דההסגר קאי על האדם.

14. ויקרא פרק יג פסוק מו

כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הִנְגַע בּוֹ יִטָּמָא טָמָא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מְחוּץ לְמַחֲנֵה מוֹשְׁבֹ: 0

15. תוספתא מסכת כלים (בבא קמא) (צוקרמאנדל) פרק א הלכה יב

וכשם שהיו במדבר שלש מחנות מחנה שכינה מחנה לויה מחנה ישראל כך היו בירושלם מפתח ירושלם ועד פתח הר הבית מחנה ישראל מפתח הר הבית ועד שער ניקנור מחנה

לויה משער נקנר ולפנים מחנה שכינה והן הן קלעים שבמדבר ובשעת מסעות אין בהם משום קדושה ואין חייבין עליהם משם טומאה :

16. רש"י מסכת יומא דף סח עמוד א

מה כאן - בפריס הנשרפין חוץ לשלש מחנות אף שחיתת פרה אדומה חוץ לשלש מחנות.

17. רש"י ויקרא פרק יג

(מו) **בדד ישב** - שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו. ואמרו רבותינו מה נשתנה משאר טמאים לישיב בדד, הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל: **מחוץ למחנה** - חוץ לשלש מחנות :

18. במדבר פרק יב, יג-טז

(יג) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־ה' לֵאמֹר אֵל גַּא רָפָא גַא לָהּ: (יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרְק יִרְק בְּפִיָּה הֲלֹא תִּכְלֵם שְׁבַעַת יָמִים תִּסְגֵּר שְׁבַעַת יָמִים מְחוּץ לְמַחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֶף: (טו) וְתִסְגֵּר מְרִיִם מְחוּץ לְמַחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעַם לֹא יֵאָסֶף מְרִיִם: (טז) וְאַחַר נִסְעוּ הָעָם מִחֲצָרוֹת וַיִּחַנוּ בְּמִדְבַר פָּאָרָן: פ

19. רש"י שמות פרק ד פסוק ו

(ו) מצרעת כשלג - דרך צרעת להיות לבנה (ויקרא יג ד) אם בהרת לבנה היא. אף באות זה רמז שלשון הרע סיפר באומרו (פסוק א) לא יאמינו לי, לפיכך הלקהו בצרעת, כמו שלקתה מרים על לשון הרע:

20. משנה מסכת אבות פרק ג משנה יא

[*] רבי אלעזר המודעי אומר המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמלבין פני חברו ברבים והמפר בריתו של אברהם אבינו עליו השלום והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא:

21. פירוש רש"י על אבות פרק ג משנה יא

והמבזה וכו'. חילל חולו של מועד בעשיית מלאכה או שנוהג בהם מנהג חול באכילה ובשתיה דהואיל ואינם חמורים כיום טוב אינו חושש לשומרם כל אלה נפקי מכי דבר ה' בזה שנוהג בהם מנהג בזיון: והמפר וכו'. שאינו רוצה לימול את בריתו הפר: והמגלה פנים בתורה וכו'. דהיינו אפיקורוס כמנשה שהיה דורש אגדות של דופי למה לו למשה לכתוב ותמנע היתה פילגש זהו כי דבר ה' בזה: המלבין פני חברו וכו'. לא כתיב התם במלתיה דרא"ה בחלק ולא ידענא היכי מפיק ליה מקרא: המלבין. דאזיל סומקא ואתי חיורא:

22. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נח עמוד ב

תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק: כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים. - אמר ליה: שפיר קא אמרת, דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חוורא.

23. אלשיך ויקרא פרשת תזריע פרק יג ד"ה ואם בהרת

ואם בהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין מראה מן העור ושערה לא הפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים. (ד):

והנה מראה הנגע לבן על דבר היותו הוראה ללשון הרע, שהלבין בו פני חברו, שנשפך דם פניו למטה בגופו מהעור ולפנים והלבין עור בשרו. כן תתראה אשמתו לבנה בעור בשרו, וגם היא הוראה מה שמאחז בקדושת נפשו. והנה ידוע כי השער הוא רמז אל עיקר כח הטומאה ופנימיותה ותוקפה העצמי. ועל כן בראות הכהן כי הבהרת לבנה,

שמורה רושם שליטת טומאת העון בו, אלא שלא העמיק הרבה כי עמוק אין מראה מן העור, שלא גברה שליטתו בו הרבה ליכנס פנימה, כי לא הוכבד בחינת עונו לפני אל דעות ה'. וגם הוראה שנית, והיא כי שיערה בנגע לא הפך לבן, שלא אחז בעצם פנימיות תוקף הכח ההוא בקדושה. אז יש תקוה על ידי הסגר, כי ישוב בימי הסגרו עד ה' אלהיו מהטעמים הכתובים למעלה, אשר יתן אל לבו לינחם על רשעו ושב ורפא לו:

24. ספר פרדס יוסף על ספר ויקרא פרק יג פסוק ג

[כה] הפך לבן (י"ג, ג). וקשה למה לבן סימן טומאה וביום כיפור לבן סימן טהרה, ביומא (ס"ז). בלשון של זהורית הלבין שמחים, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו [ישעיה א, י"ח]: וי"ל דצרת בא על צרות עין, וצר עין אינו נותן צדקה בשמחה ועי"ז מתבייש העני (עין חגיגה ה.), ובבבא מציעא (נ"ט). המלבין חבירו ברבים כשופך דמים דאזיל סומקא ואתא חוורא, ועונשו מידה כנגד מידה שיבוא עליו צרעת לבן, ולכן הוא סימן טומאה, ומשום הכי מביא שני ציפורים לטהרתו כי העופות מכירים בצרי עין (כסוטה ל"ח ע"ב), וכשחזר בתשובה ומקבל על עצמו להרחיק ממידה זו מביא ציפורים, ועיין משנה אחרונה נגעים (פ"א מ"ג):

25. ספר השורשים לרד"ק - אות הסמך - ערך סגר

סגר. והדלת סגר אחריו (בראשית יט, ו.), סגר את פרץ עיר דוד (מלכים א' יא, כז.), וי"י סגר רחמה (שמואל א' א, ה.), סגר עליהם המדבר (שמות יד, ג.). והוא עובר כחביריו ואינו בודד, ופירושו כאילו המדבר סגר עליהם הדרך שלא יוכלו לעבור. ויהי השער לסגור (יהושע ב, ה.), וסגר דלתך בעדך (ישעיה כו, כ.), סגרו דלתות העולם (דברי הימים ב' כט, ז.). והנפעל נסגר לבא (שמואל א' כג, ז.), תסגר שבעת ימים (במדבר יב, יד.). והפעול מהדגוש סגרת ומסגרת (יהושע ו, א.). ושלא נזכר פעלו ממנו סגר כל בית מבוא (ישעיה כד, י.), וסגרו על מסגר (שם כד, כב.). והשם להוציא ממסגר אסיר (שם מב, ז.), והוא שם בית הסהר. והקבוץ בלשון נקבות ויחגרו ממסגרותם (שמואל ב' כב, מו.). ושם במשקל אחר ויתנהו בסוגר (יחזקאל יט, ט.), והוא שם הכבל. ותרגם יונתן בקולרין. ומשקל אחר בתוספת מ"ם בתחלה ותי"ו באחרונה ועשית לו מסגרת טפח (שמות כה, כה.), שהיא סוגרת תוך השולחן. וכבר ביארנו אותו בשרש זרה היטב. ומשקל אחר ואקרע סגור לבם (יהושע יג, ח.), רוצה לומר על השומן הסוגר לבם שלא יבינו ושלא ישכילו כמו שאמר השמן לב העם הזה. והפעל הכבד והסגיר הכהן את הנגע (ויקרא יג, ד.), והסגירו הכהן שבעת ימים (שם יג, ה.), רוצה לומר יעמידנו סגור שלא יראנו אדם. וגם סגור היה שלא היה יוצא בין העם. וענין אחר לא תסגיר עבד אל אדניו (דברים כג, טז.), ולנו הסגירו ביד המלך (שמואל א' כג, כ.), ולא הסגרתני ביד אויב (תהלים לא, ט.). היסגרני בעלי קעילה (שמואל א' כג, יא.). וכן פעל כבד אחר סגר אלהים היום את איבך בידך (שם א' כו, ח.), אסר סגרני י"י בידך (שם א' כד, יט.), יסגרך י"י בידי (שם א' יז, מו.), ענין כולם והדומה להם נתינה ומסירה. ואף על פי כן לא ימלט מן הענין הראשון כי קרובים הם בענין. וענין אחר לא יתן סגור תחתיה (איוב כח, טו.). הוא הזהב הטהור הנקי. וכן אמר זהב סגור (מלכים א' ו, כ.), כלומר מטוהר ומזוקק. ואפשר שיהיה מהענין הזה החרש והמסגר (שם ב' כד, יד.), רוצה לומר האנשים הגדולים והחשובים. וכן יקרא לחשוב מכלי המלחמה סגור כמו שאמר והרק חנית וסגור לקראת רדפי (תהלים לה, ג.). ויש לפרש וסגור ציווי מהענין הראשון, כלומר סגור לקראתם שלא יעברו וירדפו אחרי. ומהענין הראשון עוד שם כפול הלמ"ד דלף טורד ביום סגריר (משלי כז, טו.), רוצה לומר ביום המטר שיהיה בני אדם נסגרים בבתיים שלא יוכלו לצאת מפני המטר: